

ישראל לוחם החירות

אוסף איגרות שכתב ישראל אלדד למגוון אישים משרטט את מסלול חייו של איש הלח"י, המורה, החוקר ואיש הרוח ישראל אלדד (שייב)

19:20 25/02/15, ו' באדר תשע"ה, שלמה פיוטרקובסקי

ביקורת ספרים

פלאש 90

'1995מכתבים נבחרים, 1944 – ישראל אלדד

עורך: זאב גולן

הוצאת יאיר על שם אברהם שטרן

עמ' 287

משנות המחתרת, דרך שנות ראשית המדינה ועד שנת (שייב) חיים מלאים וגדושים היו לו לד"ר ישראל אלדד תשנ"ו, בה הלך לעולמו. אלדד היה אחד מראשי לח"י, ומהאנשים המקורבים למנהיג שנרצח בידי הבריטים, אברהם (יאיר) שטרן. לאחר שעזב את חיי המחתרת, פנה אלדד לשורה של עיסוקים מגוונים בתחומי הכתיבה, ההוראה והמחקר האקדמי.

אלדד לא כתב אוטוביוגרפיה מלאה של חייו. בראשית ימי המדינה, בשנת תש"י, הוציא אלדד ספר אחד שזכה שנה בלבד, וחלק ניכר 15מוסר השכל'. אולם הספר מקיף תקופה של 10 זכרונות לשם 'מעשר ראשון: פרקי מי שלקחה על עצמה את סיפור תולדות חייו של זכרונות ממנו הוא למעשה יותר מניפסט פוליטי מאשר ספר במבחן תמיד: ביוגרפיה של ד"ר ישראל אלדד'. אידאולוגיה - בספרה 'סמבטיון, ייבין אמיכל אלדד הייתה עדה שמו של הספר היה כשם כינוי המחתרתי הראשון של אלדד.

כעת, כמעט עשרים שנה לאחר לכתו של אלדד, כינס זאב גולן, במידה רבה בעזרת בנו של אלדד, פרופ' אריה אלדד, 143 מהאיגרות ששיגר בימי חייו. האיגרות שוגרו לנמענים מגוונים מאוד: בני המשפחה, חברים לדרך ודמויות מפתח בעולם התרבות היהודית, דוגמת ש"י עגנון ורבי מנחם מנדל (אצ"ג) כמו אורי צבי גרינברג מליובאוויטש.

קיבוצם של המכתבים זה לצד זה יוצר מעין חיבור אוטוביוגרפי. ממכתב למכתב נחשפת לאורך השנים פיסה אחר פיסה מעולם המחשבה והרוח של אלדד, לצד פיסות של חיי יומיום וזוטות מחיוכות. אלדד היה כל ימיו עיתונאי וסופר, וניכר במכתבים כי מדובר באדם שכתיבתו אומנותית. בזו אחר זו נפרשות פרשיות דוגמת פיטוריו מהוראה, מחלוקות עזות וחרירות עם אנשי חירות הרוויזיוניסטים, הקמת התנועה למען ארץ ישראל השלמה ועוד.

המכתבים משקפים היטב את המתח שבו היה נתון אלדד בין שליחותו הלאומית למחויבותו הזוגית לאורך השנים בין רב האסירים, הרב והקירבה והמשפחתית. כמעט כבדרך אגב נפרסת גם מסכת יחסי החיבה קלזנר לאלדד. מנגד, נחשפת מערכת יחסים מורכבת יותר שהייתה בינו ובין מורו הגדול, פרופ' יוסף, לזין אריה למרות היותו ספר מכתבים, נקרא הספר כמעט כרומן קולח. זאת גם הודות להקדמות הקצרות והמבהירות שצורפו למכתבים במקומות הצורך.

לסיום, לא נותר אלא להצטער שעם ירידת קרנו של המכתב, גם הוצאתם של ספרים מסוג זה בעוד כמה שנים תהיה כמעט מן הנמנעות.